

o, o čem tuto budu vypravovati, stalo se r. 1462. Je tomu tedy dobrých čtyři sta šedesáte let. Tenkrát byla Vídeň město nevelké, dobře však hražené hradbami a příkopy. Před hradbami široko daleko tam, kde se dnešního dne rozkládají okresy Velké Vídně, byly vesnice, pole, na pahorcích hojně vinice a místem táhl se i les skoro až k samému městu.

Císařský hrad tenkrát byl skutečným hradem, malou pevností uvnitř opevněného města. V čtyřech rozích budov hradních do obdélníku postavených strměly čtyři silné věže. Hrad byl obehnán příkopem, hradbami, měl bašty a v branách svodité mosty.

Výše psaného roku koncem srpna přitáhl císař Fridrich III., pán Dolních Rakous, s nečetným vojskem do Vídně, aby vzal v ochranu svou manželku, císařovnu Eleonoru a svého synáčka Maxmiliána, tenkrát bez mála čtyřletého. Té ochrany potřebovali proti Vídeňanům, kteří chovali se nepřátelsky, neboť byli s vládou císařovou velmi nespokojeni.

Císař se do hradu ke své rodině dostal, ale odvézti ji pak nemohl, poněvadž Vídeňané se proti němu vzbouřili a zbraně se chopili. A tak se musil císař s rodinou svou v hradě proti nim uzavřít. Vídeňanům pomáhal vlastní bratr císařův, kníže Albrecht, který chtěl se státí pánem Dolních Rakous. Vůdcem Víde-

ňanův byl jejich purkmistr Wolfgang Holzer, muž velmi rázný a bezohledný.

Po celý měsíc září byl císař ve svém hradě jako zavřený; Vídeňští jej obklíčili a nepustili nikoho z hradu ani do hradu. V říjnu pak začali útočit na hrad, aby se ho zmocnili i císaře a jeho rodiny. Ten měl na obranu jen asi čtyři sta bojovníků. Mezi nimi byl také Moravan, Jiří Černohorský, ze slavného rodu pánů z Boskovic, kterýž pán už léta sloužil císaři vojensky. Za toho obléhání byl jednooký a jedno-ruký, neboť za dřívějších bojů přišel o ruku a oko.

Vídeňané útočili na hrad zuřivě. Všechny domy okolo hradu osadili střelci; ze všech těchto domů, z oken, se střech, ze všech ulic, ze všech koutů stříleli do hradu. Mraky šípů jako hejna kobylek se tam sypaly. A pak už také z hrubých kusů, z děl, Vídeňané spustili. Aby mohli bezpečně střílet, stavěli si proti hradu baštu z trámů, prken a sudů plných hlíny. Obležení mařili jim dílo jak mohli, i v noci; za světla pochodní stříleli ohnivými střelami, aby baštu zapálili, a metali na ni smolné věnce. V hradě bránili se velmi statečně; ale což byl ten houfec proti tisícům a tisícům útočících Vídeňanů!

A pak uhodil na hradní posádku nový nepřítel — nouze i hlad. Za těch několik neděl co byli obleženi, došly zásoby. Nebylo chleba, nebylo mouky, jen trochu hrachu, krup a otrub; z těch pekli placky. Žádný se jak náleží nenajedl. Pět, šest mužů dostávalo tolik, čeho by se jeden jediný nenajedl dosyta. Masa

také neměli. Pobili koně, pobili kočky, psy a snědli, zabili pak pro kousek masa i starého jestřába loveckého. Tenkrát měl na mále i havran, kterého choval kdosi z hradních obyvatelů. Ochočený ten pták, chytrý a milý, volně poletoval po hradě; na zavolání sedl na podanou mu dlaň nebo na rameno. Zvědavý všeho pozorovatel, chtěl všechno vidět; i dělostřelba jej zajímala. Když žoldnéři nabíjeli dělo ve zdi založené, hodně z blízka přihlížel a pozoroval čiperným očkem každé hnutí žoldnéřů; ale když přistoupil žoldněř s hořícím doutnákem, aby zapálil prach na pánvičce děla a tím vystřelil, havran ihned rozepjal křídla a frrr – a pryč, ale ne daleko. Usedl opodál a čekal, až z děla zableskne oheň, vyvalí se dým a zahřmí rána. Protože byl takový čipera a nikoho nezarmoutil, smilovali se nad ním a nechali jej na živu.

Na hradě bylo hůř a hůře. Císař poslal tajného posla, který v noci se dostal z hradu a z města, do Nového Města za Vídní, kde několik rakouských a štyrských pánů věrných císaři sbíralo vojsko na pomoc. Ale šlo to pomalu a těžko, a pomoci bylo třeba hned. Císař jim to po tom tajném poslu vzkázal, a to, teď že by jedině český král mohl jej zachránit, aby jej v jeho, císařově, jménu poprosili o rychlou pomoc.

Bez prodlení vypravil se štyrský pán Ondřej Baumkircher do Prahy. Divým tryskem bez oddechu, bez odpočinku uháněl rakouskou zemí, Moravou do

Čech. Dne 27. října vyrazil z Nového Města Vídeňského a dne 29. na večer byl v Praze. Ihned prosil krále Jiřího o slyšení a král, jenž nesídlil na pražském hradě, nýbrž v králově dvoře,*) jej přijal. Baumkircher důtklivě prosil ve jméno císaře Fridricha o rychlé přispění a sliboval jeho vděčnost. Král Jiří posla vyslyšel.

Hned nazejtří vytrhl králův syn Viktorin s několika sty jezdci do pole, do Rakous. Baumkircher jel s ním. Už čtvrtého dne, zrovna na Dušičky, byli u Korneuburku. Odtud táhl kníže Viktorin přes Ort za Dunaj, spojil se s pány rakouskými a zamířil na Vídeň. Poslední ležení měli u Inzersdorfu.

Za týden, t. j. 8. listopadu, vypravil se král Jiří z Prahy, když byl vykonal všechny válečné přípravy. Rychle postupoval s vojskem přes Znojmo do Rakous, na Vídeň. Sedmého dne, t. j. 14. listopadu, položil se táborem u Korneuburku, odkud postoupilo jeho vojsko na levém břehu Dunaje dále proti Vídní. Na druhé straně za řekou stálo před Vídní vojsko knížete Viktorina a rakouských pánů. Vídeň, která obléhala císařský hrad, byla teď sama sevřena. Všecky cesty do města byly obsazeny, Čechové tam nikoho nepustili. Přestal dovoz potravin a jiných zásob; z toho nedostatek a nouze. Vídeň, která močila císařův hrad hladem, sama jej teď pociťovala. Nad to docházely zásoby střelného prachu. A český král hrozil útokem na město; vojska měl přes dvacet tisíc,

*) Stával tu, kde nyní je pražský obecní dům u Prašné brány.

nepočítaje branné houfy knížete Viktorina a rakouských pánů.

Knížete Albrechta i Vídeňany přešla odvaha k boji, ve kterém nemohli zvítězit. I začali vyjednávat. Kníže Albrecht a purkmistr Holzer přijeli ke králi Jiřímu do Korneuburku. Nejprve vyžádali si příměří. Další jednání trvalo několik dní. Přičiněním a radou českého krále dohodli se oba bratři tak, že kníže Albrecht vydal císaři všechny zámky, které mu odňal; za to měl na osm let obdržeti správu nad zemí rakouskou, ale za to odvádět císaři každého roku čtyři tisíce dukátů.

Vídeňané nezmocnili se ani hradu ani císaře. Dne 4. prosince přijel pro něj kníže Viktorin s českými pány, s pánem z Rožmberka, Michalcem, s pány Kostky z Postupic a s jinými a vyvedli z osvobozeného hradu císařovu rodinu a císaře. Císařovna odjela s malým svým synáčkem a dvorskou čeledí na pěti kočárech do Vídeňského Nového Města. Císař jel na koni v průvodu knížete Viktorina a českých pánů k českému králi. U Nussdorfu přepravili se za mrazivého prosincového dne přes Dunaj. Tam na druhém břehu čekal už král Jiří v nádherném kožichu a sobolové čepici, sedě na koni, jenž měl bohatý pokrov. Tu se císař s králem pozdravil a srdečně mu poděkoval. Pak odjeli společně v průvodu českých pánů do Korneuburku a zůstali pospolu několik dní. Císař projevil králi Jiřímu svou vděčnost rozmanitým způsobem. Odřekl se všelijakého práva k české

koruně, kterého by se mohl dovolávat z dědičných úmluv z časů Karla IV. Od starodávna měli čeští panovníci poskytovat císaři německému tři sta oděnců, kdykoliv by jel do Říma. Císař Fridrich zmírnil tuto povinnost o polovici. Synům královým udělil hodnost knížat říšských, králi věnoval zlatý řetěz, královně Johaně, manželce Jiřkové, zlatou korunu. Nejdůležitější však pro krále Jiřího bylo, že mu císař slíbil podporu ve velkém sporu, který měl král s papežem. Císař slíbil, že se vynasnaží, aby tato pře srovnala se po dobrém.

Císař udělil dary také některým českým pánům z družiny královny, a Pražanům, kteří svému králi poskytli vojenské houfy, odměnil se tím, že je osvobodil od jakýchkoliv dávek a poplatků ve Vídni, když by tam přijeli se svým kupectvím.

V Korneuburku prodleli císař a český král po celý týden. Lecjaké zábavy tu vystrojeny; i hony se konaly v okolí. Přátelsky se rozloučivše, rozjeli se: císař do Vídeňského Nového Města za svou rodinou, král se svým vojskem, které zvítězilo bez boje, mířil do Čech. Vesele se vraceli zasněženými krajinami. Král Jiří zastavil se v Brně a tu slavil svátky vánoční. První dny nového roku (1463) vrátil se do Prahy, kdež jej rodina jeho i Pražané radostně uvítali.